

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen NB35 : 1854

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen NB35 : 1854", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb35-txt-shoot-n5.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

NB35:5

#

Manden; Qvinden; Barnet.

Xstdommen.

I Grunden er det dog frygteligt, men sandt er det, og Udtrykket for, efter hvilken rædsom Maalestok det er sandt, at Xstd. slet ikke er til.

Saaledes er egl Forholdet i Xsthed, især i Protestantisme.

Mændene - og det endda saadanne usle Skrællinger og Spytteklatte, som det der nu kaldes Mænd, sammenlignet med Østens Idealitet af det at være: Mand - Mændene vende sig med en vis Stolthed og Selvfølelse fra Religionen og sige: Religionen (Xstd) er Noget for Fruentimmer og Børn.

Og see saa hvad Sandheden er, Sandheden er, at Xstd., som den er i det nye Testamente, er lagt an efter saadanne Proportioner, at den stricte taget ikke kan være Religion for Fruentimmer, høist paa anden Haand, og for Børn umuligt.

Dette er mit Vidnedsbyrd som Psycholog: ingen Qvinde kan udholde en dialektisk Fordoblelse, og alt Christeligt har et Dialektisk i sig.

For at skulle kunne forholde sig til den christelige Opgave fordres der at være Mand, der behøves Mandens Haardhed og Styrke for endog blot at kunne bære Trykket af Opgaven.

Et Gode, der er kjendeligt paa, at det gjør ondt; en Frelse, der er kjendelig paa, at den gjør mig ulykkelig; en Naade, der er kjendelig paa Lidelse o: s: v: o: s: v: alt Sligt, og saaledes er alt Xstligt, kan ingen Qvinde bære, hun vil gaae fra Forstanden, hvis hun skal spændes i denne Anstrengelse.

Hvad Barnet angaaer er det naturligviis aldeles Vrøvl at det skal være Xsten.

En Qvinde, og fremfor Alt et Barn, forholder sig til,

aander i det Lige fremme. Er Noget et Gode, ja saa maa det være kjendeligt paa, at det gjør godt: det hjælper ikke; at ville tvinge en Qvinde (Barnet vil jeg slet ikke tale om) ind i: et Gode, som gjør ondt er at sprænge hende.

Læg blot Mærke til, hvoraf det vel kan komme, at ingen Qvinde kan taale Ironie, at Ironie i Forhold til hendes Lidenskab er at dræbe hende. Kommer det ikke deraf, at hun ikke kan bære et Dialektisk.

Jeg har i denne Henseende sandeligen taget store Philosophicum. Forsøg det: gjør en Pige ulykkelig og siig saa til hende: ja, men det er af Kjerlighed jeg gjør det – og Du sprænger hende, det brister for hendes Forstand. Lemp Dig saa efter hende, siig: jeg er en letsindig Slyngel – saa kan hun bære det, og hun vil kjerligt tilgive Dig. Men hun slap jo ogsaa for den dialektiske Fordoblelse.

Og saaledes med alt det Christelige. Kun Manden har fra Styrelsens Haand Haardførhed til at kunne bære et Dialektisk.

At skulle bære et Dialektisk er den intensiveste Qval er den intensiveste Qval der er muligt. Barnet, den lille Skjelms-Mester, er fuldkommen betrygget derimod, han kan ikke engang komme det saa nær, at han kunde gaae fra Forstanden derover, om Du end vilde tylde det af al Magt i ham. Qvinden kan komme det saa nær, at hun segner under det, eller at Forstanden, for at hjælpe hende ud af det, lister bort o: hun gaaer fra Forstanden.

At skulle bære et Dialektisk er den intensiveste Qval der er muligt. Det sees da ogsaa let, at langt intensivere end det fE at blive ulykkelig, er den Lidelse: at blive ulykkelig og at det tillige skal betyde just Ens Lykke, og saaledes paa ethvert Punkt. Derfor vil ogsaa Enhver (dersom der ellers lever Nogen, som duer til at forstaae sig paa Sligt) der forstaaer sig paa Sligt, naar han tænker denne Figur: en dialektisk Fordoblelse han vil (som man ved Synet af Marter-Redskaber uvilkaarligt ligesom hører en Martrets Skrig) han vil naar han tænker en Qvinde i Forhold dertil, uvilkaarligt høre dette Skrig: o, frels mig, frels min Forstand.

Saa er altsaa Sandheden af dette med Xstheden denne: at dette Høie, som er det Christelige, dette Høie, som ingen Mand end ikke den Gang da det at være Mand var en Idealitet og end ikke den af saadanne der havde meest Idealitet, som end ikke han overtog eller løftede paa, uden at det satte i Knæerne, dette Høie under hvilket (at jeg skal tage det stærkeste Udtryk) under hvilket selv Verdens Frelser segner, at Gud som er Kjerlighed dog kan forlade ham og gjøre det af Kjerlighed: dette Høie har man i Xsthed saa jævnt og hjerteligt sluddret ned i det Gade-Skidt der er den almindelige msklige Tanke-Gang, saa dette Høie nu endog er blevet for let og for lidt for den Art Paaklædninger, man nu kalder Mænd,

og overlades til Qvinder og Børn, for hvem egl. Religionen er.

I det nye Testamente er Forholdet dette: Manden er det lagt an paa; Religionen forholder sig til Manden; Qvinden participerer secundairt i Religionen per Manden; selv bære et Dialektisk kan hun ikke, men ved at være Vidne til hvorledes Manden løfter paa den Opgave, faaer hun dog et Indtryk mere end af det ganske Lige fremme. Barnet skjætter sig selv, til hans Tid kommer. At ville tylde sand Xstd. i et Barn er (hvis det ellers var muligt, hvis Barnets Natur ikke gjorde det umuligt at tilegne sig dette) er lige saa bestialsk som at ville (hvilket dog ofte nok gøres) tylde Brændeviin i Barnet, fordi Forældrene selv drikke Brændeviin og den søde Glut skal have det lige saa godt som Forældrene. Og under Navn af Xstd. at ville tylde Noget i Barnet som ikke er Xstd. er jo uforsvarligt.

Men, som sagt, Xstheden har faaet Alt sat over i det Lige fremme – og derfor ganske rigtigt er »Barnet« blevet Maalestokken for det at være Xsten! Fortræffeligt! Christenheden synes slet ikke at have mærket, at den just ved »Barnet« er stødt paa et ironisk Problem, et Problem, som saa godhedsfuldt er blevet besvaret, det Problem, hvad skal vi gjøre med Barnet, kan Barnet blive Xsten – et Problem, til hvis Besvarelse det nye T. Intet [inde]holder, da det antog, at den Xstne – ikke gifter sig. Lige saa ironisk som det er hvad Peer Degn siger om Saxo Grammaticus at han berigede det latinske Sprog med en Mængde Udtryk, lige saa ironisk er den Berigelse, hvorved Xstheden har beriget Xstd: alt det meget Lærde og Dybsindige om Barnet, Barnets Xstd, Barnets Daab, Tro o: s: v: Vær i Forhold til et Barn kun Trediemand, og Du skal see, at Alt stiller sig som det nye T. tænker sig det. Men da de rare Xstne hittede paa, selv paa en Frisk at ville begynde paa, hvad just Xstd. spærrede af for: saa fik Barnet en anden Betydning. Og paa »Barnet« blev saa – ja det er ganske i sin Orden – Xstdommen aldeles endevendt, blev lige stik det Modsatte af hvad den er i det nye T.: Barne-Slik, saa forsaavidt Mændene som de nutildags ere, havde Ret i at vende sig bort fra dette, betragtede det som Noget der kun var for Qvinder og Børn, Noget der ækler en Mand ligesom Snakken og Jav'et og Temperaturen i en Barselstue.

Nei, lad det blive igjen som engang, lad det sætte Manden i Knæerne at overtage og bære Opgaven, lad Qvinden gyse ved at see, hvor tung den er – og Barnet? ja, lad det blive som engang, lad os blive fri for Børne-Avlen af Xstne: saa er det muligt at Xstdommen kan sees igjen. Men ellers er det umuligt; og jeg for mit Vedkommende begriber ikke, hvorledes det er muligt, at Nogen med Indtrykket af Xsti Liv og hvad Evangelierne forstaae ved at være Xsten, og med Indtrykket af Xsti Fordring om Efterfølgelse, er kunnet falde paa – at gifte sig.